

STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Rundt om forældresamarbejdet om sprog i børnehaveklassen

Sprogvurdering i børnehaveklassen

Børne- og Undervisningsministeriet

Indhold

Rundt om forældresamarbejdet om sprog i børnehaveklassen	1
Forord	4
Om <i>Rundt om forældresamarbejdet om sprog i børnehaveklassen</i>	5
Overblik over andre materialer, vejledninger og målgrupper	5
1. Information til forældre om vigtigheden af sprogudvikling og forældrenes rolle	6
1.1. Slides til forældremøde	6
2. Information om sprogvurderingen til forældre	8
2.1. Før sprogvurderingen	8
2.2. Efter sprogvurderingen	9
3. Sprogindsatsen i hjemmet	11
3.1. Den generelle sprogindsats	12
3.2. Den fokuserede og særlige sprogindsats	14
3.3. Samarbejdet med tosprogede forældre	17
4. Opfølgning på sprogindsatsen	19

Forord

Redskabet *Sprogvurdering i børnehaveklassen* er udviklet for Børne- og Undervisningsministeriet og skal fra skoleåret 2024/2025 anvendes til den obligatoriske sprogvurdering i børnehaveklassen.

Formålet med den obligatoriske sprogvurdering i børnehaveklassen er:

- at identificere sproglige udfordringer hos eleverne i børnehaveklassen
- at styrke det pædagogiske personales forudsætninger for at undervise
- at understøtte sprogarbejde i overgangene mellem dagtilbud, børnehaveklasse og 1. klasse
- at give en systematisk og ensartet vurdering af elever overalt i landet.

Sprogvurdering i børnehaveklassen er udviklet af forskere fra TrykFondens Børneforskningscenter og Epinion. Det er en videreudvikling af ministeriets sprogvurderingsredskab *Sprogvurdering 3-6* og erstatter børnehaveklassedelen i denne. Derudover indgår sprogaktiviteter fra *Sprogprøven* i et aktivitetskatalog, der giver konkret inspiration til, hvordan man kan understøtte udviklingen af de sproglige delområder, der indgår i den klassebaserede sprogvurdering.

I forhold til den tidligere udgave er *Sprogvurdering i børnehaveklassen* forbedret på en række områder:

- Delområder og spørgsmål er videreudviklet, så redskabet giver en mere præcis og pædagogisk anvendelig vurdering af elevernes sproglige kompetencer på en række vigtige områder.
- Den klassebaserede sprogvurdering er blevet digital. Det gør den hurtigere at gennemføre og lettere at anvende på en ensartet måde.
- Den pædagogiske opfølgning på sprogvurderingsresultaterne er forbedret med en række understøttende vejledninger og materialer.
- De to samlede scorer for talesproglige og før-skriftlige færdigheder er erstattet af én samlet score, så det på kommunalt niveau er lettere at følge skolers og klasser udvikling.

I udviklingen af *Sprogvurdering i børnehaveklassen* er den klassebaserede sprogvurdering og de pædagogiske vejledningsmaterialer afprøvet i tre runder, hvor i alt 261 skoler og 12.509 børnehaveklasseelever har deltaget.

Derudover er der givet god sparring af en kommunal sparringsgruppe med børnehaveklasseledere, pædagogiske ledere/læsevejledere og kommunale konsulenter med forvaltningsansvar for sprogvurdering i børnehaveklassen fra syv kommuner. Disse er: Aarhus, Esbjerg, Gladsaxe, Horsens, København, Odense og Viborg. Samt af en ministerielt nedsat referencegruppe med deltagere fra både forskning og praksis.

Om Rundt om forældresamarbejdet om sprog i børnehaveklassen

Dette inspirationsmateriale handler om, hvordan du kan anvende resultatet af *Sprogvurdering i børnehaveklassen* i dit samarbejde med forældrene om sprogvurdering og sprogindsats i børnehaveklassen og derhjemme.

Kapitel 1 beskriver, hvordan du kan give forældrene viden om vigtigheden af et godt sprog samt forældrenes betydning for barnets sproglige udvikling.

Kapitel 2 beskriver, hvordan du kan informere forældrene om sprogvurderingen, både før og efter afviklingen af den.

Kapitel 3 giver inspiration til forældresamarbejdet om både den generelle sprogindsats, der har til formål at styrke alle elevers sprog, samt den sprogindsats der er målrettet elever med behov for en fokuseret eller særlig indsats.

Overblik over andre materialer, vejledninger og målgrupper

Det samlede materiale til *Sprogvurdering i børnehaveklassen* består af sprogvurderingsmaterialet samt en række vejledninger og understøttende inspirationsmaterialer. Figuren nedenfor illustrerer, hvilke materialer, der findes, hvem de henvender sig til, og hvornår de er relevante at orientere sig i. Der findes desuden *Overblik over materialer til Sprogvurdering i børnehaveklassen*, som giver en oversigt over og en kort beskrivelse af alle materialer til *Sprogvurdering i børnehaveklassen*. Oversigten kan findes på emu.dk.

1. Information til forældre om vigtigheden af sprogudvikling og forældrenes rolle

Børns tidlige sprogudvikling er vigtig for deres læring og trivsel, både nu og her samt på længere sigt (Læs mere i *Rundt om sprogindsatsen i børnehaveklassen*). Børn i Danmark møder skolen med vidt forskellige forudsætninger for at få udbytte af skolens undervisning. Det er ofte børnenes *hjemmelæringsmiljø*, der forklarer de store forskelle i børnenes kompetencer (Højen et al. 2021¹, Højen og Bleses, 2023²). Hjemmelæringsmiljø er et fagligt begreb, der blandt andet handler om omfanget og kvaliteten af det sprog, forældre bruger sammen med deres barn i hjemmet. Et rigt hjemmelæringsmiljø er blandt andet karakteriseret ved, at forældrene inddrager deres barn i mange samtaler, hvor de forklarer ords betydninger og selv anvender et nuanceret sprog. Det er også kendetegnet ved, at forældrene jævnligt læser bøger med deres barn. Børn i socialt udsatte positioner kan have større risiko for at udvikle et svagt sprog, og faktorer som forældrenes uddannelse, baggrund og beskæftigelse hænger ofte sammen med kvaliteten af hjemmelæringsmiljøet.

Ikke alle forældre har viden om sprogets betydning eller forældrenes vigtige rolle for barnets sprogudvikling. Derfor anbefaler vi, at du sætter fokus på dette i dit samarbejde med forældrene om barnets sprog.

1.1. Slides til forældremøde

Som en hjælp til det er der i forbindelse med *Sprogvurdering i børnehaveklassen* udarbejdet nogle slides til inspiration, som du kan præsentere for forældrene, fx ved det første forældremøde i børnehaveklassen. Slidepakken giver forældrene information om følgende:

- Sprogets betydning for barnets læring og trivsel
- Sprogvurdering i børnehaveklassen: Hvad, hvorfor og hvordan?
- Information om sprogindsatsen i børnehaveklassen (her kan du selv indsætte slides)
- Forældres betydning for barnets sproglige udvikling
- Hvordan kan forældre styrke barnets sprog i hverdagen?

Du finder slides til forældremødet på www.emu.dk.

Det er muligt for dig at redigere i indholdet på de enkelte slides. Nogle slides er lavet som skabeloner, hvor du selv kan indsætte informationer, der er relevante for din specifikke klasse og skole. Det gælder fx det slide, der beskriver sprogindsatsen i børnehaveklassen. På slides som disse er der indsat nogle eksempler til inspiration, men da den konkrete sprogindsats og

¹ Højen, A., Hoff, E., Bleses, D. & Dale, P. 2021. The relation of home literacy environments to language and preliteracy skills in single- and dual-language children in Danish childcare. *Early Childhood Research Quarterly*. 55.

² Højen, A. & Bleses, D. 2023. Relative heritage language and majority language use before school start explains variance in 2nd grade majority language but not reading skills. *Frontiers in Psychology*. 14.

procedure er forskellig fra skole til skole, er det vigtigt, at du selv indsætter de informationer, som er relevante for dig og klassens forældre. På nogle slides lægges der op til, at du udleverer nogle materialer til forældrene, fx folderen Orientering til forældre eller en plakat med forældretips til samtaler og læsning, der stammer fra en videns- og inspirationspakke om forældresamarbejde, som er udgivet på www.emu.dk (se også kapitel 3).

2. Information om sprogvurderingen til forældre

I dette afsnit får du inspiration til, hvordan du kan informere forældrene om sprogvurderingen, før og efter sprogvurderingen finder sted.

2.1. Før sprogvurderingen

Inden sprogvurderingen skal forældrene informeres. Det er en god ide at informere forældrene om hvornår, hvordan og hvorfor sprogvurderingen finder sted. På den måde har forældrene mulighed for at snakke lidt om det med deres barn derhjemme og stille dig eller andre de spørgsmål, som måske fylder for dem.

På www.emu.dk finder du *Orientering til forældre* - en folder om sprogvurdering i børnehaveklassen. I folderen er der en QR-kode med link til en lille film, der viser, hvordan sprogvurderingen foregår. Der er også link til den digitale demoversion af sprogvurderingen, som forældrene gerne må prøve sammen med deres barn derhjemme.

Du kan desuden informere forældrene om, hvordan de bliver orienteret om barnets resultat. Det kan for eksempel være i forbindelse med et forældremøde, hvor du bruger slidepakken til forældremøde om *Sprogvurdering i børnehaveklassen*.

Selvom du fortæller om sprogvurderingen på forældremødet, kan det også være en god ide at skrive til forældrene på AULA eller lignende, kort tid før sprogvurderingen finder sted. Ikke mindst hvis din besked også tjener et praktisk formål, såsom en reminder om at eleven skal medbringe egne hovedtelefoner den dag, hvor sprogvurderingen finder sted. I eksemplet på næste side kan du lade dig inspirere til et kort informationsbrev til forældrene.

Eksempel på informationsmail forud for sprogvurderingen

Kære Forældre

På [UGEDAG/DATO] skal eleverne sprogvurderes. Det foregår ved, at eleverne sidder med en tablet/pc for dem selv med hovedtelefoner. De skal i deres eget tempo svare på en række spørgsmål, der bliver læst højt for dem digitalt, mens der vises nogle billeder på skærmen. Spørgsmålene handler om deres ordforråd, sætningsforståelse, kendskab til bogstaver og forlyd. Før selve sprogvurderingen får eleverne mulighed for at øve sig i en demoversion, som jeg gennemgår sammen med dem. På den måde bliver de fortrolige med både teknikken og spørgsmålene.

Formålet med sprogvurderingen er at bidrage til, at eleverne får den sproglige støtte eller udfordring, de har brug for i undervisningen. Hvis sprogvurderingen giver anledning til en opfølgende sprogindsats, får I direkte besked. Hvis I ikke hører noget, er det fordi, sprogvurderingen ikke giver anledning til en opfølgende sprogindsats.

I har også mulighed for at se den demoversion, som jeg gennemgår med eleverne. Den finder I her: [

<https://spvafvikler.sprogvurdering.dk/demo/intro>

]. I må gerne prøve den med jeres barn. Kontakt mig endelig, hvis denne besked giver anledning til spørgsmål.

OBS! Det er vigtigt, at alle elever medbringer et sæt hovedtelefoner, der kan sættes i en pc/tablet. I må derfor gerne sørge for, at jeres børn har et par hovedtelefoner med på [UGEDAG/DATO].

2.2. Efter sprogvurderingen

Hvis sprogvurderingen viser, at en elev har behov for en *Særlig indsats* eller *Fokuseret indsats*, anbefales det, at forældrene får direkte besked. Det kan enten ske ved at indkalde dem til et særskilt møde eller ved den ordinære skole/hjem-samtale.

Det er også vigtigt at være opmærksom på resultater, der ligger i den lave ende af *Generel indsats*. Her kan det være en god idé at tale med forældrene om, hvordan I i fællesskab kan støtte eleven inden for de sproglige delområder, hvor eleven scorer lavt.

Det er forskelligt fra skole til skole, hvordan forældrene informeres om elevernes sprogvurderingsresultat. Det kan derfor være relevant for dig, dine kolleger og din ledelse at drøfte jeres lokale procedure. I kan fx overveje følgende eksempler på procedurer, som kan kombineres på forskellige måder:

- Forældrene informeres om, at de får direkte besked, hvis sprogvurderingen viser, at deres barn har behov for *Særlig indsats* eller *Fokuseret indsats*. Hvis forældrene ikke hører noget, skyldes det, at sprogvurderingen ikke giver anledning til en målrettet sprogindsats.
- Alle forældre informeres om deres barns sprogvurderingsresultat ved første skole/hjem-samtale.
- Forældre til elever, som vurderes til at have behov for *Særlig indsats* eller *Fokuseret indsats*, inviteres til et individuelt møde om barnets sproglige behov.
- Forældre til elever med et sprogvurderingsresultat i den lave ende af *Generel indsats* informeres om deres barns resultat ved skole/hjem-samtalen med henblik på en dialog om, hvordan de kan støtte deres barn inden for de sproglige delområder, hvor barnet har en lav score.

3. Sprogindsatsen i hjemmet

I dette afsnit får du inspiration til, hvordan du kan samarbejde med forældrene om deres barns sproglige udvikling.

Forældrematerialerne er bevidst holdt på et generelt og meget enkelt niveau, så langt de fleste forældre vil kunne bruge det i deres hverdag. De efterfølgende afsnit beskriver, hvordan du kan dele materialer/tiltag med forældrene i forbindelse med både den generelle og den målrettede sprogindsats.

Udover slides til forældremødet kan du finde inspiration til forældresamarbejdet om sprog i børnehaveklassen her:

- **Viden om sprog** Dette materiale er tilgængeligt på www.emu.dk og giver fagprofessionelle inspiration til forældresamarbejdet om sprog. Materialet indeholder både korte film til forældre om børns sprogudvikling, og hvordan man kan støtte barnets sprog, samt det *køleskabsark*, som også indgår i slidepakken til forældremødet.

Støt dit barns første læsning
6 – 8 år

Når I læser og taler sammen, vobser dit barns ordforråd, viden og fantasi.

- 1. Snak med dit barn, og læs højt**
  - Snak sammen i hverdagen, f.eks. ved madlavning, indkøb og leg.
  - Snak om, hvad I lavede i går eller skal i morgen.
  - Læs og lyt til bøger eller tegneserier, som dit barn ikke kan læse selv endnu.
  - Tal om det, der sker i historien.
  - Still åbne spørgsmål, f.eks. "Hvorfor tror du, at...?"
  - Tal om ord og udtryk, og forklar dem, dit barn ikke kender.
  - Læs tekster omkring jer: Hvad står der på skilte, plakater og beskeder på telefonen?
- 2. Lad dit barn læse højt for dig**
  - Læs en linje eller side højt på skift.
  - Afslut f.eks. "at et bank i bogstet betyder "by"!"
  - Læs i kor.
  - Læs i økko, hvor dit barn gentager den linje, du lige har læst.
  - Lad dit barn læse højt for nannens eller kassebøven.
  - 5-8 minutter hver dag kan være nok.
- 3. Støt passende, når dit barn læser for dig**
  - Vent, til dit barn selv har forsøgt.
  - Giv hjælp, hvis barnet går i stå.
  - Sig f.eks. "Hov, hvad stod der der? - Prøv igen".
  - Læs en linje over noget af ordet, så ordet deles op - "Prøv igen".
  - Sig, hvad der står, hvis 1 eller 2 små hjælp ikke virker. Dit barn skal mærke succes med den hjælp, du giver.
- 4. Inspirer dit barn til at læse!**
  - Gør læsning til noget rart. Sæt jer f.eks. i sofaen.
  - Få hjælp til at finde læsestof: Spørg dit barns lærer og det lokale bibliotek.
  - Sørg for nok forskelligt at læse: små lette bøger, tegneserier, billedbøger, lyd-bøger.

De gode råd er ideer til, hvad I som forældre kan gøre med jeres barn for at styrke deres sproglige udvikling.

Scan QR-koden, og se filmen.

Scan QR-koden, og få læst teksten højt.

BØRNE OG UDVISNINGSMINISTERIET

Billedet viser en oversigt over tips til at støtte barnets første læsning.

- **READ i børnehaveklassen** READ er en evidensbaseret indsats udviklet af TrygFondens Børneforskningscenter i samarbejde med Aarhus Kommune. Materialet består blandt andet af en film til forældre, der giver dem inspiration til, hvordan de kan læse med deres barn på en sjov og hyggelig måde samt en forældrerejce og tips til læsning. Både film og skriftlige materialer er oversat til 10 forskellige sprog.

3.1. Den generelle sprogindsats

Alle børn har gavn af et rigt sprogligt miljø i hjemmet, og derfor kan du med fordel udlevere *køleskabsarket om læsning* i forbindelse med den generelle sprogindsats. Det kaldes et køleskabsark, fordi tanken er, at det kan hænges op på familiens køleskab og dermed minde forældrene om de gode tips, der gives til samtaler og læsning i hverdagen.

Desuden kan du løbende inddrage forældrene i den sprogindsats, du arbejder med i klassen. Det er en stor styrke, hvis forældrene får konkret inspiration til, hvordan de kan snakke med deres barn om det, som du arbejder med i din undervisning. På den måde vil eleverne opleve en sammenhæng, der styrker deres læring og sproglige udvikling i endnu højere grad.

Denne form for forældreinddragelse kan fx ske via den løbende kommunikation, du i forvejen har med forældre i form af ugeplaner, månedsbreve, forældrenyt eller lignende. Her kan du informere forældrene om indholdet af den sprogindsats, der finder sted i din undervisning, og give inspiration til, hvordan forældre kan hjælpe deres børn derhjemme. Det kan fx være inspiration til, hvordan forældrene...

- ... kan spørge ind til den bog, I læser i klassen for tiden
- ... kan snakke om de samme fokusord, som I arbejder med i klassen
- ... kan bruge de bøger, som eleverne låner med hjem fra skolebiblioteket
- ... kan snakke om bogstavernes form, navn og lyd

Eksempel på løbende forældreinddragelse

Kære Forældre

Jeg sender jer her næste uges udgave af *Ugenyt*. Som altid er der information om, hvad vi arbejder med i forhold til sprog og matematisk opmærksomhed samt lidt inspiration til, hvordan I kan støtte jeres barn derhjemme.

Sprog:

Vi arbejder videre med vores forløb om *Ord for følelser* og bogen *Snøvsen*, som eleverne synes er både sjov og spændende. I næste uge fokuserer vi på ordene *henrykt*, *fortvivlet*, *rasende* og *genert*. Vi skal også arbejde med vokaler. Derhjemme må I meget gerne:

- Snakke med jeres børn om bogen *Snøvsen*. I kan fx spørge, hvad bogen handler om, hvordan Snøvsen ser ud, og hvad jeres barn synes om bogen.
- Snakke med jeres barn om ord for følelser. I kan fx se jer i spejlet og vise forskellige følelser.
- Finde ord, der starter med vokaler (A, E, I, O, U, Y, Æ, Ø, Å)
- Husk gerne at læse de bøger, som jeres barn låner med hjem fra skolebiblioteket. Børnene låner både en højtlysningsbog, som I kan læse for dem, samt en læs-let bog, hvor de kan øve sig i at læse højt for jer. I kan også bare snakke om bøgernes billeder. I kan lade jer inspirere af køleskabsarket om læsning, I fik udleveret ved seneste forældremøde.

Matematisk opmærksomhed:

I næste uge skal vi starte et forløb om former og figurer. Eleverne skal blandt andet på en figurjagt, hvor de skal finde så mange forskellige former som muligt, og bagefter snakker vi om formernes navne. Derhjemme må I meget gerne:

- Finde former sammen med jeres barn og snakke om formernes navne. I kan fx holde øje med formen på trafikskilte, vejskilte og nummerplader på vejen hjem fra SFO. På den måde styrker I jeres barns matematiske ordforråd.

Hvis du vurderer, at forældrene har lyst til endnu mere vejledning eller inspiration, kan du overveje at sende dem nogle af de aktiviteter fra *Sprogindsats i Praksis*, som er tilgængeligt på www.emu.dk. Husk både at sende selve aktivitetsbeskrivelsen samt de eventuelle billedmaterialer, der skal bruges i aktiviteten.

3.2. Den fokuserede og særlige sprogindsats

Der kan være behov for en mere målrettet forældreinddragelse, hvis resultatet af en sprogvurdering viser, at eleven har behov for *Særlig indsats* eller *Fokuseret indsats*. Det kan også være relevant for de elever, der vurderes i den lave ende af intervallet inden for *Generel indsats*. Mange skoler eller kommuner har procedurer, der beskriver, hvornår og hvordan det er relevant at inddrage forældrene, så du opfordres til at undersøge jeres lokale procedure.

Du kan indlede samarbejdet med forældrene om den målrettede indsats ved at informere forældrene om elevens sprogvurderingsresultat, enten ved den ordinære skole/hjem-samtale eller ved et særskilt møde. Hvis der er tale om en elev med behov for *Særlig indsats*, bør du overveje, om andre relevante fagpersoner skal inddrages fra start. Det kan fx være en talehørekonsulent/logopæd, skolens læsevejleder eller lignende. Hvis en talehørekonsulent/logopæd inddrages, skal forældre oplyses herom. Da sprogvurderingen kun er et øjebliksbillede af barnets sproglige kompetencer, er det vigtigt, at du supplerer sprogvurderingsresultatet med dit kendskab til eleven. Det kan fx være din vurdering af elevens sproglige kompetencer i undervisningsmæssige sammenhænge samt elevens sociale relationer i klassen. Desuden anbefales det at gennemføre den supplerende individuelle sprogvurdering blandt de elever, der på baggrund af den klassebaserede sprogvurdering har behov for en *Særlig* eller *Fokuseret indsats*. Den supplerende individuelle sprogvurdering vil give dig et bredere billede af elevens sproglige udvikling, så det er en god ide at gennemføre denne, *inden* du inddrager forældrene og fagpersoner.

I dialogen med forældrene kan det være en god ide at sætte lidt flere ord på, hvad det betyder at have behov for *Særlig indsats* eller *Fokuseret indsats*, da mange forældre ofte vil have behov for en uddybende forklaring af, hvad det konkret betyder for deres barn. Du kan lade dig inspirere af eksemplerne i tekstboksen.

Eksempler på formidling af sprogvurderingsresultatet til forældre

Særlig indsats

Når sprogvurderingen viser, at et barn har behov for *Særlig indsats*, betyder det, at barnet ikke har et alderssvarende sprogligt niveau inden for et eller flere af de sproglige delområder, som sprogvurderingen afdækker. Det kan betyde, at barnet ikke får samme udbytte af undervisningen som sine jævnaldrende kammerater. Resultatet viser, at jeres barn har behov for *Særlig indsats* i Ordforråd og Sætningsforståelse. Derfor iværksætter vi som skole en målrettet indsats i undervisningen for barnet, som har til formål at styrke barnet inden for de to områder. Det kan for eksempel være ekstra støtte, når der arbejdes med nye ord og begreber i undervisningen. Det gør vi i tæt samarbejde med jer som forældre, så I har viden om, hvordan vi støtter jeres barn her i skolen, og så I ved, hvad I kan gøre derhjemme.

Fokuseret indsats

Når sprogvurderingen viser, at et barn har behov for *Fokuseret indsats*, er det udtryk for, at barnet har behov for at få styrket nogle af de sproglige delområder, som sprogvurderingen afdækker. Resultatet viser, at jeres barn har behov for støtte i Bogstavkendskab. Derfor vil teamet omkring klassen give jeres barn noget ekstra støtte, når vi arbejder med bogstaver i undervisningen, og vi vil også være i dialog med jer om, hvordan I kan støtte jeres barn derhjemme.

Lav score i Generel indsats

Sprogvurderingen viser, at jeres barns resultat ligger i den lave ende af *Generel indsats*. Når et barn vurderes til at have behov for *Generel indsats*, er der umiddelbart ikke grund til bekymring for barnets sproglige udvikling. Men da *Generel indsats* spænder over en score fra 16-100, kan der være stor forskel på de sproglige kompetencer hos børnene i denne indsatsgruppe. Resultaterne viser, at jeres barn især opnår en score i den lave ende af det sproglige delområde, der handler om barnets ordforråd. Derfor vil teamet omkring klassen være særlig opmærksomme på jeres barn, når vi arbejder med ord og ordforklaringer. I vores ugenyt er der ofte inspiration til, hvordan I som forældre kan styrke jeres barns ordforråd derhjemme, så det vil vi anbefale jer at være opmærksomme på.

Du kan også fortælle forældrene, hvordan og hvornår der følges op på barnets udbytte af den sprogindsats, der skal finde sted i skolen. Det kan fx være, at du gør brug af muligheden for at gentage sprogvurderingen i foråret.

Dernæst kan du i dialogen med forældrene give forældrene inspiration til, hvad de kan gøre for at styrke barnets sprog i hverdagen. Du kan tage afsæt i indholdet af den generelle forældreinddragelse, der er beskrevet ovenfor, men det anbefales at uddybe indholdet for forældre til børn med behov for en målrettet sprogindsats. Du kan fx understøtte forældrenes forståelse af anbefalingerne i køleskabsarket samt den inspiration, du løbende sender til forældrene via ugebrev eller lignende.

Det er vigtigt, at forældresamarbejdet tager afsæt i barnets behov og familiens rutiner og ressourcer. Det er derfor relevant at spørge ind til familiens rutiner, interesser og aktiviteter. I

forlængelse heraf kan I snakke om, hvordan sprogunderstøttelsen bedst kan ske i den konkrete familie. Se konkret eksempel på en case i tekstboksen herunder.

Eksempel på forældresamarbejde, der tager afsæt i familiens behov og ressourcer

Sprogvurderingen har vist, at Isak har behov for *Særlig indsats* i Ordforråd og Sætningsforståelse. Derfor inviteres hans forældre til et møde med børnehaveklasselederen og skolens læsevejleder med henblik på at inddrage forældrene i den indsats, som klasseteamet iværksætter. Forældrene taler ikke dansk, og derfor anvendes der tolk ved mødet.

På mødet gennemgår børnehaveklasselederen indholdet i køleskabsarket om læsning. Desuden informeres forældrene om, at de i ugebrevet kan finde inspiration til, hvordan de kan styrke Isaks forståelse af det, der arbejdes med i skolen.

Isaks forældre fortæller, at familien består af Isak og to ældre søskende og børnenes bedstemor. Forældrene arbejder om aftenen i hverdagen, og det er derfor Isaks bedstemor, der lægger Isak i seng. Familien spiser aftensmad sammen de fleste dage, og i weekenden er de ofte sammen med den øvrige familie. Da det især er vigtigt, at Isak får styrket sit ordforråd og sin sætningsforståelse, laves følgende konkrete aftaler med familien:

- Forældrene vejledes i, hvordan de kan bruge strategierne fra køleskabsarket i deres samtaler med Isak i de daglige rutiner, fx ved aftensmaden
- Bedstemoren vil læse sammen med Isak før sengetid i hverdagene. Da bedstemoren ikke selv er en god læser, rådgives hun i, hvordan hun i stedet kan snakke med Isak om bogens billeder.
- Familien vejledes i, hvordan de kan bruge en app til at oversætte de ugebreve, som børnehaveklasselederen sender hver uge. Det aftales, at forældrene skal orientere sig om de fokusord, der arbejdes med i undervisningen og snakke med Isak om disse ord på familiens modersmål.

De anbefalinger, du giver forældrene, skal primært tage udgangspunkt i de sproglige delområder, som sprogvurderingen viser, at eleven har behov for at få styrket. Hvis sprogvurderingen viser, at eleven har behov for en målrettet sprogindsats i de talesproglige færdigheder (Ordforråd og Sætningsforståelse), kan du sammen med forældrene tale om, hvordan de kan skabe rammerne for følgende derhjemme:

- **Samtaler i hverdagens rutiner.** Her kan du give forældrene inspiration til, hvordan de kan inddrage deres barn i samtaler, hvor de i fællesskab sætter ord på barnets oplevelser, følelser og handlinger. Du kan vejlede forældrene i at forklare betydningen af ord, som barnet ikke kender.
- **Fælles boglæsning.** Her kan du vejlede forældrene i at snakke om bogens billeder sammen med barnet, snakke om ords betydninger og få barnet til at genfortælle dele af historien.

Hvis eleven har behov for en målrettet sprogindsats i de før-skriftlige færdigheder (Bogstavkendskab og Forlyd), kan du sammen med forældrene tale om, hvordan de kan skabe rammerne for følgende derhjemme:

- Snakke om ord, der rimer
- Finde bogstaver i bøger, reklamer, vejskilte osv. og snakke om bogstavets navn, form og (hvis muligt) lyd.

3.3. Samarbejdet med tosprogede forældre

I dialogen med tosprogede forældre er det vigtigt at informere om, at sprogvurderingen kun afdækker elevens dansksproglige kompetencer. Hvis sprogvurderingen viser, at en tosproget elev har behov for en målrettet indsats i Ordforråd eller Sætningsforståelse, er det svært at afgøre, om den lave score skyldes sproglige vanskeligheder eller en sproglig forsinkelse, som er naturlig, når man tilegner sig flere sprog på samme tid. Derfor kan du i dialogen med tosprogede forældre spørge ind til elevens kompetencer på sit modersmål. Det kan du gøre ved at bruge det forældreskema, der hører til *Sprogvurdering i børnehaveklassen*. Forældreskemaet indeholder 10 spørgsmål om barnets sprogtilegnelse på modersmålet. Forældreskemaet er tilgængeligt på www.sprogvurdering.dk.

Forskning viser, at det er en stor ressource at vokse op med flere sprog, og tosprogede børn med et veludviklet modersmål har gode forudsætninger for at lære at læse på dansk. I samarbejdet med tosprogede forældre er det derfor en god idé at informere forældrene om, at det er vigtigt at snakke med deres barn på deres modersmål, hvis det er det primære sprog i hjemmet.

I Danmark og mange andre vestlige lande har forældre tradition for at læse bøger med deres børn. Sådanne traditioner er meget kulturspecifikke³, og det kan derfor være gavnligt at give tosprogede familier viden om børnebøger og højtlesning. Det kan fx være viden om:

- Brug af biblioteket, hvor forældrene gratis kan låne børnebøger. Mange biblioteker kan også være behjælpelige med at finde børnebøger på familiens modersmål, der egner sig til højtlesning.
- Læsning af bøger fra skolebiblioteket. Informer forældrene, hvis eleverne besøger skolebiblioteket og låner bøger med hjem, som kan læses sammen med forældrene.
- Højtlesning er gavnligt, også selvom forældrene ikke selv er gode læsere. Dermed kan forældrene også understøtte deres barns sproglige udvikling ved at snakke om bogens billeder.
- Hvis familien ikke har let adgang til bøger, kan de i stedet læse fx reklamer, magasiner og hjemmesider sammen med deres barn.

Vær opmærksom på, om der er behov for tolkebistand til de møder, du afholder med forældrene. Til skriftlige materialer, så som *køleskabsarket* og dine ugebrev, kan du rådgive forældrene i at bruge oversættelsesprogrammer og -apps såsom iTranslate, Google Translate,

³ Højen, A., Hoff, E., Bleses, D., & Dale, P. S. (2021). The relation of home literacy environments to language and preliteracy skills in single- and dual-language children in Danish childcare. *Early Childhood Research Quarterly*, 55, 312-325

Say Hi eller lignende. Materialerne i READ, som der henvises til i kapitel 3, er desuden oversat til en lang række sprog, fx arabisk, polsk og ukrainsk.

4. Opfølgning på sprogindsatsen

Det er muligt at foretage sprogvurderingen igen i foråret for at følge op på elevernes udbytte af sprogindsatsen i børnehaveklassen. Det er særlig relevant at gentage sprogvurderingen i foråret blandt de elever, der ved efterårets sprogvurdering havde behov for en særlig eller fokuseret indsats. Her er det igen vigtigt at informere forældrene forud for og efter sprogvurderingen.

Efter den frivillige sprogvurdering i foråret kan det være relevant at indkalde forældre til børn med behov for en målrettet sprogindsats til et møde eller lignende, hvor de kan få information om barnets nyeste sprogvurderingsresultat. Forhåbentlig kan du her dele en glædelig nyhed om, at barnet har fået udbytte af sprogindsatsen i skolen og forældrenes støtte af barnet.

Du vil dog også kunne opleve scenarier, hvor eleven ikke har fået et tilstrækkeligt udbytte af den målrettede sprogindsats. Her kan det være relevant at inddrage andre fagpersoner, fx de lærere, der skal overtage eleven i 1. klasse, med henblik på at drøfte indholdet af den videre indsats. Du kan også stå med et scenarie, hvor en elev, der ved efterårets sprogvurdering havde behov for en generel indsats, nu pludselig har behov for en fokuseret eller særlig indsats. Dette mønster betyder ikke, at eleven har mistet færdigheder, men snarere at elevens udvikling inden for talesprog og før-skrift ikke har været lige så hurtig som elevens jævnaldrende. I det tilfælde bør du tage initiativ til en dialog med elevens forældre og evt. de lærere, der skal have klassen fra 1. klasse, så I kan lægge en plan for den efterfølgende sprogindsats. Desuden kan det være relevant at inddrage andre fagpersoner som fx en læsevejleder eller tale-hørekonsulent/logopæd.

Kolofon

Rundt om forældresamarbejdet om sprog i børnehaveklassen

Redaktion:

Center for Folkeskole og Center for Udgående Kvalitetsarbejde, Børne- og Undervisningsministeriet

Grafisk tilrettelæggelse og layout:

Børne- og Undervisningsministeriet

ISBN:

87-603-3377-4 (www)

Publikationen kan ikke bestilles, men den kan hentes på Børne- og Undervisningsministeriets hjemmeside

Eventuelle henvendelser af indholdsmæssig karakter rettes til STUK.CF@stukuvm.dk

Udgivet af:

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, Børne- og Undervisningsministeriet
Teglholmsgade 1, 2450 København SV

